



Tlačová správa

Luxemburg 6. júla 2022

Audítori spochybňujú efekt prístupu EÚ k miestnemu rozvoju vedenému komunitou

Program Leader, ktorý sa uplatňuje od roku 1991 – ide o participatívnu metódu EÚ zdola nahor určenú pre politiku rozvoja vidieka – uľahčuje zapojenie na miestnej úrovni. Tento prístup je ale nákladný a jeho schvaľovacie procesy sú pomalé. Dnes, viac ako desať rokov po vykonaní prvého auditu, bola uverejnená osobitná správa Európskeho dvora audítorov (EDA), v ktorej sa dospelo k záveru, že existuje málo dôkazov, ktoré by naznačovali, že prínosy prístupu LEADER prevažujú nad jeho nákladmi a súvisiacimi rizikami.

EÚ využila prístup iniciatívy LEADER (miestny rozvoj vedený komunitou) v prípade projektov vo vidieckych, mestských a pobrežných oblastiach s plánovanými finančnými prostriedkami vo výške 9,2 mld. EUR na obdobie 2014 – 2020. Cieľom tohto prístupu je využiť odborné znalosti a skúsenosti miestnych komunít na vymedzenie ich rozvojových potrieb. Miestne akčné skupiny sú pre tento proces kľúčové: prispievajú k vypracovaniu stratégie miestneho rozvoja a sú zodpovedné za iniciovanie a rozvoj projektov na uspokojenie skutočných miestnych potrieb. Hoci na papieri vyzerá LEADER atraktívne, otázkou zostáva, či bol tento prístup reálne úspešný.

„Prístup LEADER bol navrhnutý s chvályhodným cieľom: uľahčiť zapojenie miestnych subjektov a posilniť ich postavenie v prospech vidieckych oblastí EÚ“, uviedla Eva Lindströmová, členka EDA zodpovedná za tento audit. „To znamená dodatočné náklady a riziká, ktoré by boli opodstatnené, ak by tento prístup v porovnaní s inými typmi výdavkových programov EÚ generoval dodatočné prínosy. Žiaľ nenašli sme hmatateľné dôkazy, že to tak skutočne bolo: mnohé projekty, ktoré sme posudzovali, mohli byť financované z iných fondov EÚ s nižšími nákladmi.“

Audítori uznávajú, že LEADER má tendenciu podporovať zapojenie na miestnej úrovni. Miestne akčné skupiny však často nie sú reprezentatívne, ženy a mladí ľudia sú v nich zastúpení stále len marginálne. S participatívnym prístupom programu Leader sú spojené vysoké administratívne a prevádzkové náklady. Patria sem činnosti zamerané na zapojenie miestnej komunity a podporu žiadateľov a v porovnaní s bežnými výdavkovými programami sa s týmito činnosťami spájajú dodatočné administratívne požiadavky. Podľa Európskej komisie dosiahli tieto náklady do konca roka 2020 celkovo viac ako 1 mld. EUR (t. j. štvrtinu celkových výdavkov). Podľa audítorov je proces podávania projektovej žiadosti a jej schvaľovania, ktorý môže pozostávať až z ôsmich krokov, i naďalej príliš zložitý a pomalý. V dôsledku toho členské štáty vyplatili prostriedky len na 39 % projektov a jeden z nich (Slovensko) nefinancuje vôbec žiadne projekty.

Účelom tejto tlačovej správy je prezentovať hlavné body osobitnej správy Európskeho dvora audítorov. Úplné znenie správy je uverejnené na webovom sídle eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Audítori vo svojej správe upozorňujú na spôsob, akým sa finančné prostriedky využívajú. V niektorých krajinách EÚ, napríklad v Nemecku, zahŕňajú prostriedky programu LEADER alebo miestneho rozvoja vedeného komunitou, projekty ako vidiecke cesty, pouličné osvetlenie alebo materské školy, ktoré sú typické zákonom stanovené záväzky vnútroštátnych, regionálnych alebo obecných orgánov. Okrem toho podporené projekty – napríklad nákup traktorov pre poľnohospodárov – mohli byť niekedy lepšie a konkrétnejšie riešené v rámci opatrení na rozvoj vidieka z iných programov a prostredníctvom iných výdavkových programov EÚ.

Celkovo audítori dospeli k záveru, že neexistuje dostatok dôkazov, ktoré by potvrdzovali, že dodatočné prínosy iniciatívy LEADER odôvodňujú jej náklady v porovnaní s inými druhmi financovania. Európska komisia v súčasnosti preveruje relevantnosť, účinnosť, efektívnosť, súdržnosť a pridanú hodnotu iniciatívy LEADER. Hodnotenie však bude zverejnené najskôr pred začiatkom budúceho roka. Vzhľadom na dodatočné náklady a riziká a na pretrvávajúci nedostatok preukázateľných prínosov audítori EÚ vyzývajú na dôkladné a podrobné posúdenie programu LEADER a prístupu miestneho rozvoja vedeného komunitou.

Základné informácie

V období 2014 – 2020 bola iniciatíva Leader povinnou súčasťou všetkých programov rozvoja vidieka. Od tohto obdobia sa v právnych predpisoch EÚ vyžaduje, aby členské štáty EÚ (s výnimkou Chorvátska) vynakladali aspoň 5 % svojich finančných prostriedkov určených na rozvoj vidieka na iniciatívu Leader.

Osobitná správa 10/2022 *Iniciatíva Leader a miestny rozvoj vedený komunitou uľahčuje zapojenie na miestnej úrovni, dodatočné prínosy však stále nie sú dostatočne preukázané* je k dispozícii na webovom sídle EDA (eca.europa.eu).

Tento audit tiež nadväzuje na našu skoršiu osobitnú správu [Realizácia prístupu Leader v rozvoji vidieka](#), ktorá bola uverejnená v roku 2010.

EDA prezentuje svoje osobitné správy Európskemu parlamentu a Rade EÚ, ako aj iným zainteresovaným stranám, napríklad národným parlamentom, subjektom z oblasti priemyslu a zástupcom občianskej spoločnosti. Veľká väčšina odporúčaní, ktoré v našich správach predkladáme, sa zavádza do praxe.

Kontakt pre tlač

Tlačové oddelenie EDA: press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeais: vincent.bourgeais@eca.europa.eu – Mobil: (+352) 691 551 502
- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu – Mobil: (+352) 621 552 224
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – Mobil: (+352) 691 553 547